

Вісник

Українські

UKRAINIAN NEWS

Ціна 20 коп.

Середа, 25 серпня 1948 р.

Число 69 (221) Рік IV

Нові дрібні гроші в обігові

ФРАНКФУРТ (Дена) 20 серпня. На підставі другого закону в справі впорядкування валюти Банк німецьких країн випустив в обіг нові п'яти- і десятифенігові банкноти.

Трумен відпочиває

ВАШІНГТОН (ІНС). Як стало відомо в Білому Домі, 20 серпня президент Трумен вирушає своєю яхтою в дев'ятиденну вакаційну подорож. Під кінець подорожі промисловою в Детройті в "день праці" він розпочне свою президентську кампанію.

Бої на албанському кордоні

АТЕНИ (АП). 20 серпня. В своєму денному наказі прем'єр-міністр Софуліс привітав греську армію з перемогою в бою коло Гримосю. Високі офіцери греської армії повідомляють, що в районі гори Гримосю ще залишилось 5000 повстанців, але вони затиснені на просторі лише від 290 до 300 квадратних кілометрів.

Франція за європейський парламент

ПАРИЖ (Дена-Ройтер). 20 серпня в середу французька Рада міністрів ухвалила активно підтримувати плани утворення європейського парламенту. На одному засіданні, на якому головував президент Оріоль, кабінет переглядав меморандум, складений міжнародним комітетом в справі створення Об'єднаної Європи.

В комюнікаті, опублікованому після засідання, французький уряд висловлює готовність "активно підтримувати" комітет, і з свого боку вживати заходів для наближення до поставленої мети.

Французи реквізують німецьке вино

ЛОНДОН (ЮП). 20 серпня. За повідомленням лондонської газети "Дейлі Телеграф", британське міністерство закордонних справ, імовірно, вживе заходів проти французьких реквізій великої кількості німецького вина. Французька військова влада наказала 35 німецьким винним складам дати французьким установам безкоштовно стільки вина, скільки ними вухали під час окупації Франції. Це означає реквізіцію приблизно 5 мільйонів пляшок вина.

Голландія вагається

ГААГА (Дена-АФШ). Франція тим часом запросила голландський уряд взяти участь у переговорах з приводу утворення європейського парламенту. Французька пропозиція, говориться в офіційному повідомленні, для голландського уряду несподівана, бо в цьому питанні він не може ухвалити жодного рішення, не порадившись перед тим з парламентом. Крім того, попередня точка погляду голландського уряду, згідно з якою утворення європейського парламенту — це справа приватної ініціативи, не змінилася.

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). Британський державний міністр Гектор Мек Ніл одержав доручення опрацювати пропозицію щодо утворення

США домагаються відкликання Ломакіна

Американська нота з приводу випадку Косенкіної — Советський генеральний консул зловживав своїм становищем

ВАШІНГТОН (АП). 21 серпня. В одній ноті США домагаються від советського уряду відкликання російського генерального консула в Нью-Йорку Я. Ломакіна — з огляду на його поведінку щодо випадку російської вчительки Косенкіної. В ноті говориться, що генеральний консул зловживав своїм становищем і грубо порушував офіційні дипломатичні звичаї. США заперечують російське твердження, нібито за згодою американських урядовців члени антисоветського Толстовського фонду викрали трьох советських учителів — Косенкіну, М. Самаріна та його дружину. Вчитель Самаріна і Косенкіна, мовляв, добровільно висловили бажання залишитися у США, і з американських повідомлень про випадки російських вчителів виходить, що представники советського уряду поведились "високою мірою некоректно".

США прохають дати їм копії двох листів Косенкіної, що є в советському консульстві в Нью-Йорку. Один з цих листів пані Косенкіна написала після того, як вона вирішила не повертатися до ССРСР, а другий — незадовго до того, як вона викинулася з вікна третього поверху советського консульства. Докази проти генерального консула Ломакіна базуються на свідченнях пані Косенкіної. Головні пункти заяви пані Косенкіної такі: після того, як її примусово вивели назад з фарми графині Толстої, де вона перебувала добровільно, 7 серпня її примусово заявили під час одного пресового інтерв'ю, нібито вона раніше була "викрадена". Ломакін фальшиво інформував свій власний уряд, так що протести Молотова і російського посла базуються на фальшивій інформації.

НЬЮ-Йорк (ГА). 22 серпня. За повідомленням лікарів, стан здоров'я Косенкіної значно поліпшився.

Переговори в Москві ще й досі в тьмяній

МОСКВА (ЮП). 21 серпня. Уповноважені західні держави в Москві, які останнім часом відбули конференцію з Молотовим у понеділок,

одержали в п'ятницю останні вказівки від своїх урядів влаштувати ще одну конференцію з Молотовим. Посли провадили в американському посольстві різні наради, щоб порівняти напрямки ліній своїх урядів.

З вірогідних джерел повідомляють, що після найближчої розмови в Кремлі можна, мабуть, сподіватися опублікувати офіційної заяви. Політичні спостерігачі в Лондоні і Вашингтоні не надто оптимістичні, бо з часу останньої, розмови з Молотовим минуло майже один тиждень.

Масарик не сам заподіяв собі смерть?

НЬЮ-Йорк (ЮП). 18 серпня. Доктор Оскар Клінгер, особистий лікар покойного чехо-словацького міністра закордонних справ Яна Масарика, в одній статті в "Сатердей Івнинг Пост" заявляє, що Масарик "ні в якому разі не відійшов із життя добровільно". Клінгер твердить далі, що за три дні до свого кінця Масарик в інтимному товаристві оголосив, що він хоче одружитися з однією американкою.

Сподіваються нової зустрічі в Кремлі

МОСКВА (Радіо-Мюнхен) 23 серпня. Західні дипломати сподіваються сьогодні по обіді нової зустрічі в Кремлі з советським міністром закордонних справ Молотовим. З проханням про таку зустріч західні послы звернулися ще в суботу. Вчора вони відбули нараду в американському посольстві.

ЛОНДОН (ББС). Ще невідомо, чи західні представники зустрінуться з Сталіном, чи з Молотовим.

Конференція шефів американського Генерального Штабу

ВАШІНГТОН (Дена-ІНС). 21 серпня. Американський міністр оборони Форресталь скликав шефів Генерального Штабу американських збройних сил на триденну конференцію з приводу "важливих питань"; конференція відбудеться в Нью-Йорці.

Грошова реформа в Китаї

ШАНХАЙ (ЮП) 20 серпня. В Китаї буде запроваджена грошова реформа, що дасть змогу знову досягти рівня золотого стандарту. Подробиці будуть опубліковані після того, як спеціальна сесія Національних Зборів затвердить відповідні закони.

Стрільщина на кордоні секторів у Берліні

БЕРЛІН (ШГН). 21 серпня. Напруження в місті чотирьох секторів — у Берліні — в четвер увечері вперше призвело до кривавого інциденту. Поліційні відділи шефа поліції Маркграффа, усуненого магістратом від виконання цих обов'язків, провели облаву на Потсдамській площі поблизу кордону британського і советського секторів. Люди втекли до західних секторів. Але кордони секторів не затримали поліції Маркграффа, і вона намагалась також в американському секторі затягти на свої машини багатьох людей. Коли один з поліцейських ударив гумовою палицею одну стару жінку, на нього полетіли перші камінці. Відразу ж після цього один з поліцейських вистрелив, у відповідь посилаючи цілий град камінців.

Тепер за наказом Маркграффа "народні поліцейські" почали стріляти з своїх пістолів куди попало в юрбу. Тяжко поранено шістьох осіб. Все це трапилось в американському секторі.

Після того, як прибула законна

берлінська поліція, підсилена британською та американською військовою поліцією, скілька поліція негайно відступила назад, і наповні розігнано.

Деталі: Потсдамська площа є т. зв. "кутом трьох секторів", тобто одна частина її належить до американського сектору, друга — до британського і третя — до советського. З 1945 р., а зокрема після грошової реформи, наліто у вечірні години ця площа дуже залюднена. Тут постав справлялий ринок.

Про заплентаність, шкільчане стрільщину на кордоні секторів, далі ще повідомляють, що пізніше обурена юрба вдерлася до советського сектору і зірвала з одного партійного приміщення СЕДУ червоний прапор з серпцем і молотом та інші партійні емблеми. Після цього юрба перенесла прапори і плакати до західних секторів і під схвальний вигук глядачів свалила їх.

В Ляйпцігу заборонено слухати "недозволені" радіотрансляції

БЕРЛІН (АПА). Газета "Ді Вельт" (виходить з дозволу британської окупаційної влади) повідомляє, що населенню Ляйпціга (російська зона) заборонено слухати трансляції радіостанції Берліну, контрольованих британською та американською владою.

Програма голландського уряду

ГААГА (АП) 20 серпня. Голландський прем'єр-міністр Дреес за-

явив, що нормування продуктів у Голландії поступово касуватиметься. Він підкреслює значення запланованого економічного союзу країн Бенелюксу і повернення до нормальних торговельних стосунків з Німеччиною.

Новий голландсько-індонезійський конфлікт

БАТАВІЯ (АП). 20 серпня. Індонезійська республіка припинила всі переговори з голландською делегацією посередницької комісії ООН, бо вночі проти 17 серпня, після збройного інциденту в республіканському "Національному будинку кофії", голландська поліція конфіскувала всі документи республіканського Комітету Безпеки. Голландська поліція тим часом одержала вказівки повернути документи назад.

Конгрес Червоного Хреста в Швеції

СТОКГОЛЬМ (АП). 21 серпня. Вчора в Стокгольмі відкрився міжнародний конгрес Червоного Хреста. На першому засіданні несподівано були присутні двоє росіян, хоча ССРСР так само, як і інші східні країни, відкинув офіційне запрошення, бо запрошено також Іспанія. А що ССРСР не брав участь в засіданні Виконавчого Комітету Міжнародного Червоного Хреста, то росіяни можуть брати участь у конференції лише як спостерігачі без права голосу. З нагоди Конгресу Ватикан опублікував брешню про дотеперішню пращу інформаційного бюра в справах воєннополонених та ДП при Святому престолі.

Снасування кордонів між західними зонами

БЕРЛІН (Дена) Американська, британська і французька військова влада опублікували в середу комюнікат про відновлення вільного безперешкодного руху для німецьких громадян між трьома західними зонами. Однотипно дотеперішня варту на кордонах між зонами знімається. Як повідомляється в комюнікаті далі, переміщені особи

мусят дати однак відповідний дозвіл переходити з одної зони до іншої. Це обмеження мотивується потребою "доброго ладу в питаннях харчового постачання". Як довідуються з інших джерел, розпорядження про скасування кордонів між західними зонами стає чинним з 30 серпня. — Ред.

Тітові закидають "підле вбивство"

БУКАРЕШТ (ЮП). 20 серпня. Одна румунська газета закидає Тітові "підле вбивство" генерала Йовановича. Генерал хотів, як відомо, разом з трьома іншими офіцерами перейти до Румунії, і під час цієї спроби його застрелив прикордонник.

В румунській заяві сказано, що єдиний злочин генерала полягав у тому, що він залишився вірним учасню Маркса і Леніна і не схвалював політичної лінії, якою йшов Тіто. Цей випадок нібито викликав обурення серед робітничої класу і спричинився до загострення боротьби за нову демократію.

Заява засідається словами: "З обуренням таурве прогресивна світлова думка жахливе вбивство, вчинене Тітом та його спільниками. Вони десь-у-десь дедалі більше загрузають у панаулі змова. Югославські комуністи провадять бо-

ротьбу за врятування югославської республіки від терористичного режиму, що загрожує югославській незалежності і світовому миру."

Дипломатичні кола західних держав дуже підкреслюють значення цього інциденту.

Під час дунайської конференції конфлікт Комінформ-Тіто можна було відчутися дати на задньому тлі. Заступник російського міністра закордонних справ Вишинський знайшов сильну підтримку з боку Югославії.

Досі позицію Тіта в його країні владжали також за дуже сильну і ані в армії, ані в лавах комуністів не відірвали ніяких вартих уваги ознак "відступництва".

Випадок Йовановича дає підстави до деяких сумнівів щодо сил підтримки, яку одержав би Тіто в разі конфлікту всередині країни.

Поправка

В № 65 (220) "УВ" на першій сторінці в наголосовому заголовку про аргентинських радикалів помилково вказувалося "Аргентинські" розмова проти Перова". Треба: "Аргентинські радикали проти Перова".

В. ГРИШКО

Наша головна сила та її головні вади й головні завдання

III Про одну історичну місію

1. Фетишизація форм і консервативний формалізм в політиці

Але саме головне, що треба відмітити, говорячи про силу традиційних організаційно-політичних форм, як слабкість західно-української еміграції, це те, що зв'язаність ними формами є головною причиною прірвеності більшості спроб перебудови й оновлення методів політичної діяльності цієї еміграції, а разом — і всієї української політичної еміграції, в якій ці форми займають таке домінуюче положення. Зв'язаність ними формами робить наших „західників“ такими консервативними формалістами в політиці, коли їх політичну ментальність визначає не стільки властивий політичний зміст справи, службовим засобом якої лише тільки й є всяка організаційна форма, скільки власне саме ця форма, фетишизована до такої міри, що набуває значення самоцілі. І скільки жирої людської ініціативи утворюється в цих фетишизованих формах!

Зокрема ж і особливо така фетишизація створених ними форм властива обом ОУН. Власне, вже сам факт існування саме двох ОУН має своєю підставою майже виключно формально-організаційні моменти, а не ідейно-політичні, і на цій же самій підставі так вперто тримаються обидві ці організації за одну пазуку, зв'язуючи, мабуть, знеси увесь секрет свого впливу на свої фетишизовані форми і її назву маси. Затятість у формальних моментах не дає змоги цим організаційно-політичним діянням ані остаточно розв'язати, піднявши справді глибоку ідейно-політичну базу під свої розходження, якої досі внаслідок не було, ані вперше вже знову зв'язати, відкинувши всі поверхові формально-організаційні розходження, які, по суті, досі їх тільки й ділять. Це ж сама затятість доважала й до такої прямо незрозумілої для „непосвящених“ несприятливості їх взаємної боротьби. І скільки не вкладали своєї енергії й хисту свіжі, вільні від релігійно-фетишизованих форм, творчі сили Великої України, що врябили до цих організацій в час другої світової війни й на еміграції, вони не змогли навіть перед лицем кричущої життєвої потреби сприяти розвитку цих організацій в напрямку так потрібній для них обом перебудови під кутом створення однієї всеукраїнської політичної сили. Мов свещенне „табу“, на перешкоді цьому ставало завжди ніщо інше, як саме закляття такого чи іншого історичного формально-організаційного рішення того чи іншого „Збору“ або „Проводу“ (обов'язково з великої літери), переступати через які в цих організаціях вважається більшим гріхом, ніж своїм взаємопоборюванням дісно грішавте супроти загально-української справи.

До речі на цьому ж самому ґрунті фетишизація форм виявляється також і безпартійна прірвеність взагалі всіх видів внутрішньої опозиції в обох ОУН, що зводиться теж в основному тільки до внутрішніорганізаційних конфліктів формально-історичної природи (знову ж така споря навколо постанов такого то „Збору“, чи такого то „Проводу“, і взагалі — справа „захисту честі мундура“ організації, як неперувної святині). До цього всього лише ситуативно й кон'юктурно притягуються до чуба ті або інші програмово-політичні постулати, ведучи в непослідовно захиснувані також внутрішніорганізаційно „опозиція“... Зрештою, в цьому всьому, на нашу думку, не остаточно ролю відіграють взагалі відкинені вже давно попередньо риса парламентаризму українського націоналізму більшості західних українців

2. Вільні руки на всеукраїнському старті

Та чи не найбільш искриво виявилась захопана в силі й традиційних організаційно-політичних форм слабкість західно-української еміграції на тлі актуальної в нас нині консолідаційної акції. Все те, що є таким самозрозумілим і простим та легким до переведення з точки зору нової еміграції з Великої України, зв'язаної тільки вимогами насущних потреб актуальної української політики, паллячишю ускладнюється цілим комплексом формальних труднощів з боку західно-української еміграції, зв'язаної ще й своїми організаційно-політичними формами „з дому“, власне — цілою своєю власною системою цих форм, створених свого часу як засіб політики певних організацій і перетворених зрештою в цілі їхньої політики. Це відноситься, особливо, до наймасовіших і найвпливовіших, серед західно-української еміграції, двох ОУН з їхніми претендуючими на державно-правні прерогативи формальними — ВУНР і УГВР. Яким, справді, „камнем преткнення“ стали ці формальні в процесі створення, нарешті, такої створеної вже Української Національної Ради — цього нашого найбільшого досягнення за три роки (а може за тридцять!) еміграції. І хоч, безперечно, не можна ігнорувати обидві ці формальні в цілості української політичної системи, зокрема УГВР, як діючий революційний комітет, але хіба не дивно є формалістична казуїстика й представничість, що фетишизацією цієї форми, як засобу, перетворили її в шлюб саму для себе, а не для цілості української політики!.. Тільки завдяки зусиллям політичного активу нової еміграції з Великої України вдалося перебороти згадані формальні труднощі на шляху створення Української Національної Ради, тобто перебороти силу інерції, отже — слабкість перетворених в самоціль певних західно-українських „домашніх“ організаційно-політичних форм.

Таким чином — свобода від пут формально-історичної зв'язаності традиційними „домашніми“ організаційно-політичними формами з усіма їх „домашніми“ хворобами, як відомість організаційно-політичної слабкості нової еміграції з Великої України, є, на нашу думку, саме фактором її сили й переваги перед „старою“ і „західною“ еміграцією. Вільні руки для творчої ініціативи й вибору нових шляхів і форм своєї організаційно-політичної активності, відповідно тільки до конкретних реальних вимог української актуальної політики, а не в угоду тих чи інших організаційних фетишів, відсутність взагалі сентименту до якихось одних, вже існуючих форм і назв, обврати, комбінувати й змінити які згідно потреб живого життя зовсім не є для неї такою болісною й складною проблемою, як для старої й західної еміграції, — все це робить нашу нову еміграцію з Великої України дісно нашим головною пробоювою творчою силою в цих історично-необхідних ідейно-організаційно-політичних шуканнях нашої всеукраїнської політичної еміграції.

При цьому підкреслюємо саме всеукраїнське політичне значення цього факту. Зв'язаність західно-української еміграції своїми „домашніми“, отже — специфічно „західницькими“ організаційно-політичними формами якраз і прирікає її до тієї нездатності взяти в своїй політичній діяльності тут дісно також всеукраїнський розгін, який відповідав би справді всеукраїнському характерові бази цієї діяльності вже — нашій справді все-

українській еміграції. Таж вільна в цьому відношенні нова еміграція з Великої України прямо така історично покликана — тут, на цьому всеукраїнському еміграційному старті палати всеукраїнського розгону пілому українському політичному життю на еміграції (та й чи тільки на еміграції?). Це її справжній історична місія. І тільки вона одна здатна цю місію виконати.

3. За всеукраїнську політичну силу

Конкретно — це означає створення на еміграції однієї потужної, дієсної всеукраїнської організованої політичної сили. Уточнімо: „однієї“ — це не значить „єдиної“, а „всесоюзнавчої“ — це не значить „всесоюзнавчої“ чи „всесоюзнавчої“ в розумінні монопартійно-го-тазітарному. Це значить — такої, яка б звела до спільного організаційно-політичного знаменника як найбільшу кількість наших творчих активних сил, розпоросених досі в різних умовах переговорках засадничо не відмінних один від одного, але організаційно протиставлених середовищ, де вони втрачали досі зовсім непродуктивно і неефективно у всеукраїнському масштабі свою цінну енергію, в той

час, коли її суспільна структура сучасної України, її характер її еміграції та завдань цієї еміграції, не вимагають існування більше двох-трьох таких середовищ. Це означає, звичайно, в першу чергу усунення аномалії двох ОУН та чотирьох соціалістичних і двох демократичних партій старої „старої“ й „західної“ еміграції, а головно — усунення їх нездорових антагонізмів, розділючих пліть українського політичного життя. Зробити це самі ці організації й партії, як бачимо, неспроможні. Це повинен зробити саме політичний актив нової еміграції з Великої України — той, що вже організований в своїх організаційно-політичних формах, і той, що розпоросений в західно-українських і старо-емігрантських організаціях і партіях.

Правда, ми маємо також не одну, а кілька організацій і самого цього активу (дві УРДП, СЗСУ), але, як відомо, це розділення треба заважувати майже виключно нездоровій атмосфері „східницько-західницьких“ непорозумінь, створеній навколо діяльності цього активу, розсвареного „західною“ і „старою“ еміграцією. А головне — відносини між ними не мають ані найменших ознак тієї гостроти, яка характеризує відносини напр., наших „західницьких“ організацій, і договореність та консолідація споріднених елементів тут, включно до злиття організацій, є справою чисто технічною і досім простою. У всякому разі — тільки при-

типові розходжень, а не організаційно-формальні моменти брались би тут до уваги.

Шкодо політичного активу нової еміграції з Великої України, розпоросеного в західно-українських (більше) і старо-емігрантських (менше) мало) організаціях і партіях, то безуспішність і безвпливовість їх діяльності там в напрямку надання їм всеукраїнського розгону вже багато — з ним переконана, а це більше переконує, що не є неадекватно марнування сил, яке об'єктивно вело тільки до скріплення непереможного стану нашого розсвареного „домашніми“ хворобами тих організацій і партій політичного життя на еміграції. Цей, так би мовити — посередній шлях до мети, обраний може найбільш ідеалістичними людьми доброї волі з поміж політичного активу нової еміграції з Великої України, виявився тяжчим і довшим, ніж шлях тих творчих реалістів-сентиментів, що відразу побачили безперспективність цього посереднього шляху і пішли по простішій і короткій дільній актизації в нових організаційно-політичних формах з виразним напрямкуванням їх до творення нової всеукраїнської політичної сили. Здається, шим шляхом швидше могла буть оздоровити й старі „західні“ та емігрантські організації, примусивши їх до дійсно сило створення фактів перешакуватись відповідно до існуючого вже стану речей...

Мусимо домагатись

В якій ми ситуації? Грошова реформа спричинилася до безробіття. Таборене постачання різко погіршилося. Щодо масової еміграції, то тут ми вже мали змогу неопорозово переконатись, що в шій ділянці справа, власливо, обмежується лише до безвідповідальних балачок та безсумовних обіцянок. Образлива ж, сучасна в усякому людському гідності, дотеперішня практика вербування людей з „сильними м'язами“ і вагою „не менше 70 кгр. чистого“, не може тут братись до уваги.

Отже лишилося і праці нема, і еміграції нема. Обицяють, що мас вихати до Америки 205 тисяч людей. Алеж якщо на цей раз це вже не буде лише обіцянокою, то й це ще не вирішує проблему. Во за попередніми підрахунками на долю, праміром, українців мало б з того числа принести лише 30-40 тисяч. Як же буде з рештою? Крім того, ще питання коли вони можуть вийхати, бо дотеперішня практика еміграції з її „темпами“ говорить, що на не потрібні будуть принаймні роки (навіть офіційно повідомлено, що цей перевіз забере не менше двох років). Люди ж жити хочуть вже тепер, їсти хочеться вже сьогодні!

Правда, однієї, які опинилися на добрих офіційних посадах (бодай тим совом) після грошової реформи почували себе може і враще. Але таких не багато. Основна ж маса скитальців опинилася перед проблемою голої боротьби за існування. Ситуація колодного не розуміє. Нашим обов'язком є нагадати, що коли людину ставлять в положення голодного вояка, то вона щоб не загинути може піти на все (йде!) В таких випадках людина вже не чуває себе зв'язаною законами та різними моральними приписами. З психологічного погляду це підказує зрозуміло. Це ж факт, що ми вже тепер маємо збільшення кримінальних злочинів. В дальнішому, якщо справа не покращиться, це може набратись ще більш загрозливих форм.

Який вихід? — Праці! Чи тут, чи за океанами, але тільки праці. Це право належить кожній людині. І коли люди від своїх „сильних“ домагаються здійснення цього права, тобто, домагаються праці, за допомогою якої вони могли б в чесний спосіб заробити для себе і для своїх сімей на шматок хліба, то ті сильні МУСЯТЬ здійснити ті домагання. Це їх безпосередній і найперший обов'язок. Світ ще не білий і малий, щоб не

примістити десь кілька сотень тисяч емігрантів. Якщож ті „сильні“ не хочуть виконати цієї справедливої життєвої вимоги тих людей, то вони звичайно і не можуть розраховувати ні на яку пошану чи підтримку тих людей. Всякі посилення на „брак транспорту“ та ін. нічого з нормальним глуздом не можуть переконати, бож кожен знає, що, приміром, під час війни можна ж було перекалати через океан за досить короткий час цілі мільйонні армії — і то при умовах страшної підводної та надводної війни!

Тому, ми звертаємося до наших керівних організацій — Української Національної Ради та ЦПУЕ допомогти нашим людям. Перед окупційними органами справу треба поставити ясно і категорично. Тим більше, що ми, політичні емігранти, в даному разі не домагаємося

здійснення програми Атлантичної Карти (тобто, свободи і незалежності всім народам), якою альянті обіцяли ошчасливити народи після війни (хоч це ми також мали б повне право поставити на порядок дня!). Ні! Наші вимоги похищо дуже скромні: дайте нам працю, дайте можливість спокійно і в чесний спосіб боротись за існування! Злагання тут очевидно нічого не допоможуть. Західний світ не любить і не розуміє сентиментальностей. Він рахується лише з реальними фактами і діями. Тому потрібно, можливо буде вжити якихось інших, більш реальних засобів. Бо якщо, приміром, німцям, які завинили в цій війні, тільки робити страйки та різні протестаційні акції, то чому цього не вільно робити нам, жертвам цієї війни?

Ю. МОВЧАН

До процесу Кравченка в Парижі Кадри з фільму свідків

1933 року в Харкові в травні місяці одного ранку автомашинна пібаркаді на вулицях голодних верців. На автомашині, що під'їхала на Холодногорський базар, лежало вже 6 трунів. На авто сиділи ще одного чоловіка, з виду селянина років 45, який був живий. Цей чоловік, повним відвагою голосом, почав прохати, щоб його не брало, бо він зовсім здоровий, гроші відпочив і піде сам. Двоє робітників, поганувши один на одного, виняли його в автомашину та наверх його поклали висидати трунів.

Через 3-4 дні після згаданого, на заводі, де в працював, парторганізатор Полозов Стефан на зборках захисників робітників не апергати уваги на учираючих по місту злодій, бо то куркулі ідуть із села до Харкова і тут умарують на вулицях, щоб проховувати робітників міста проти советської влади... захисник свідок Яков Масляков

1938 року професора Київського Університету Микола Везбородка, великого українського вченого геолога і автора десятків цінних наукових праць, який в своєму житті ніколи не страдав з руйнув. НКВД ув'язняло і в Лук'янівській в'язниці так катували і „розколдовали“, що Везбородка мусив признатись, що в своїй хаті під ліжком тримав 8 скриплек діялїту, для васадження в шкатулї мосту через Дніпро — „Сигені Воли“ (а його сватирі був музей ерзакія гірських порід... розповідає учень професора Везбородка.

В Нарваську на шостроїм Таїмарі, у місці маршлот Арктика, де в 1933 року відбував засідання, безвільно створили комуністичний табір для десятків тисяч в'язнів для добу-

вання під землю піказу, міді і платини. Влітку 1937-8 року вони розстріляли тисячі в'язнів за незрозумілим принципом десектування. Там разом з ростом будованого міста росіт складовише в'язнів, праїодні похороші яких були суворо заборонені законом. При 35-50 градусях морозу в шкатулі діями важко працювали в порозанх валицях і порозанх кожущинах, голодній дучисаженній, часомачи, що ветором і мене вільнуть на розстріл. Коли в'язень, так бувало просить замінити йому нормане вуттє на полатані, його босого або й голого витягують з камери, пров'язують в'язничку до снней і твдуть так, як дохлого пса, на праїод в холодну тундрі. Там учираючі діями і жіночі — і плачово перетворюють її в рабачо-продуктутку... — розповідає чудом уцілівий в'язень Нарваська Ю. І-ч

Оголошення

Підласно до відома нову розширку оцінка оголошенні

1. Тариф оголошень розширяє 10 шматках шрифтів за одне слово в тексті
2. Оголошення рекламного характеру одна сторінка — 500 шм. марок, два сторінки — 250 шм., одна четверта — 125, одна восьма стор. — 70, одна шістнадцята — 40, одна тридцять друга — 25, одна шістдесят четверта сторінка — дошть 15 шмат марок.
3. Оголошення зношуваних колонок — платно

Починають вірити!

Всім нам добре пам'ятні перші дні по капітуляції Німеччини. Шлі маса англійців, французів, італійців, голландців та бельгійців, що під час війни мимоволі опинилися в гітлерівській "Новій Європі", бурхливими хвилями ринули на захід. Дочекавшись радісної хвилини, ці люди поспішали до своїх домівок, де їх давно вже вижидали батьки, матері, сестри, друзини або наречені. І нікому з тих людей навіть на думку не спадало рухатися не на захід, а кудись у протилежному напрямку від своєї батьківщини, думати що в тій батьківщині панувала капіталістична система. Тим часом ми, чия батьківщина вже траїнадцять років як "звільнено" від капіталістів і запроваджено в ній соціалістичну систему, поспішали не на схід, не до своїх домівок, а, навпаки, на захід, тобто подали під папою бідою землі. Робили ми це не тому, що ми менше ніж інші народи любимо свою батьківщину, і не тому, що намі серця не побиваються за рідинами, — робили ми не тільки тому, що, проживши по 25 років у московсько-большевицькій неволі, ладні були звачитися на все — навіть на смерть, аби тільки вдруге не повертатися до тієї неволі. Коли ми тікали від того "східного вітру", нас по дорозі ловлено, силоміць запроваджувано до таборів, а американські воєнки на наші слова, що ми от через те й через те не хочемо вертатися додому, глузували з нас:

"Облиште говорити нісенітницю! То все антибольшевицька пропаганда... Ви мусите повертатися додому..."

А кілька місяцями пізніше оте "ви мусите повертатися додому" набрало конкретного чину. До наших таборів удиралися советські офіцери і за допомогою тих же таки американських воєнків силоміць навантажували людей на авта і везли до спеціальних советських таборів, а звідти на "родину". Робилося це не зважаючи ні на протести, ні на зойки матерів та дітей, ні навіть на самогубства репатрійованих. Бо американські воєнки й далі вірили не нам, людям, що зазнали советських катівств, — вони вірили, своєму східному "союзникові". Тільки вже в 1944 році, коли самогубства примусово репатрійованих набрали масового явища і коли про це стало відомо буквально у всіх закутках цивілізованого світу, — тільки тоді примусову репатріацію було припинено, хоч прокомуністичні елементи УНРРА і далі будь-що-будь силкувалися викнути ту чи ту людину на "родину". Але від американців і тепер доводилося чути дуже важкі, як на наш погляд, речі. Якощо Сталін не подобається вам, — переберіть його. Іншими словами — американці, люди зовсім іншої моралі й життєвої практики, і далі не могли зрозуміти ні заперіцтва креслівських Тартюфів, ні пластуности їхньої політики, ні жорстокости звичайних немк засобів, завдяки яким вони тільки й тримаються при владі. Американці підкодили до наших східного "союзника" виключно із своєю власною міркою, яка, коли нею вимірювати єство большевизму, ні до чого не прилягає.

Та ось почалася смуга повоеєних світових конференцій, нарад, сесій ОН, засідань Ради Безпеки. Американцям довелось сидіти із східним "союзником" за одним столом. Аж тепер вони відчули, як советський чобіт шораз дужче ванляється наступити їм на ногу. Але замість дати на цьому ж місці большевицька одкоша, американські дипломати, знов таки користуючись своїм власним вранном, гадали всі міжнародні справи погоджувати в сукубо-толерантний спосіб. Мовляв, нема такої проблеми, якої не можна б було розв'язати нашими спільними зусиллями, не може бути такого міжнародного загоєтряння, що його ми не могли б гуртом згаєдати. Різниця між державними системами не стійтима шому на першододі. Таке самолюбствеництво та самодоволенствє тривало аж до

подій на Балканах, а налто в Берліні, коли советський чобіт уже не тільки націянтам, а й наступним західним альянтам, а отже й американцям, на ногу.

Тим часом у Нью-Йорку сталася голосна подія. Двоє советських учителів — Самарин і Косенкіна, що досі вчителювали в тутешній советській школі, відмовилися повернутися до СССР. Сам собою факт нібито і незначний, проте для Москви скандальний. Советський генеральний консул у Нью-Йорку Яків Ломакін ужив усіх заходів, щоб обвинуватити в цьому американців. Американські чиники, мовляв, у нечесний спосіб затримують в США советських громадян. У справу втрутилися навіть сам Молотов, відповідною потюю вимагаючи від американського уряду передати до рук советських чинників згаданих учителів. Громадськість США розбилася на два табори: одні обвинувачували Москву, інші — свій уряд, що він в отакій неспристойний спосіб призводив до ускладнення взаємин між Вашингтоном і Москвою. Хто зна, як саме кіччився б цей дубоїб, коли б Оксана Косенкіна своїм незвичайним вчинком не потрясла думками цілих США. На доказ того, що вона не хоче повертатися до СССР, до чого її сплюють советські чинники, Косенкіна викинулася з високого пікна советсько-

го консульства в Нью-Йорку. Ось уже понад два тижні не перестає про це говорити американська преса та радіо. Тепер уже не тільки ті американці, що побували в Європі, а й ті, що ніколи не виїжджали з-за океану, почали міркувати над тим, що сталося ось тут, майже перед очима. Це вже не "капіталісти", не "буржуї", навіть не "зрадники народу", — це вихопані советської системи, так би мовити — "сталінське плем'я", а й вони, опинившись за межами СССР, не бажають повертатися додому.

Серед американських журналістів знайшлися люди, що вже не погитешку, а на повний голос заговорили про становище підсоветської людини. Часопис "Нью-Йорк Таймс", у статті про справу непоєнення на батьківщину советських учителів, а зокрема про випадок з Косенкіною, називає Советський Союз "домом жаху", де людина призвичаєна до страху, як буває вона призвичаєна до клімату. Підсоветська людина боїться не тільки говорити, а навіть і думати. Ще вище піднесли свій голос відомі американські журналісти, брати Олсок у "Нью-Йорк Геральд Трібюн". Вони згадують, як советські воєнки цілими потоками перемандрювали з советської зони до західних зон. Щоб припинити ці "потоки", советське командування змусило було вивезти з німецької території всі родини советських воєнків, залишаючи їх у тилу як "заложників". Коментуючи справу Косенкіної, автори доклад-

но спиваються на становинні членствіх утіаєві з СССР. У таборах серед перемішених осіб — пишуть воєнки багато людей, які заслужувуть на більшу увагу, ніж Косенкіна. Там можна зустріти професорів, учителів, журналістів, агрономів, адміністраторів і взагалі людей високої кваліфікації. Перебуваючи досі в безпирраї, вони змусили всілякими способами захорувати себе, щоб тільки уникнути небезпеки, що загрожуює їм з боку советських агентів. І хочає нужденствє та безперспективне їхнє сьогоднішнє життя, проте вони і в думці не мають повертатися на батьківщину, доки там існує советська система насильства й терору...

Ми з задоволенням можемо констатувати, що західний світ, нарешті, починає нам вірити. Але самої віри замало. Треба, щоб західний світ не тільки повірив, а й усвідомив собі, що советська система — це система безуминної агресії. Большевицькі школи й ніколи не задовольняться ні однією чертєю світу, ні навіть політикою, бо їхня кішчєва мета — світове панування. Отож жадні половинчасті заходи боротьби, налто ж жадні, нехай і наскладніші реверанси дипломатів, у боротьбі з большевицькою експансією не матимуть жадних позитивних наслідків. Проти вселадницького чобота Москви друга сторона має протиставити свій чобіт. Усе інше — тільки палягтєвня.

Й. БУНЧУК.

М а л и й і н ф о р м а т о р

В три рядки

ЛОНДОН (Дена). 321 архієпископів і єпископів англійської церкви закликають до боротьби проти комунізму.

РИМ (ЮП). В північній Італії відбуваються перші повоснні маневри італійської армії.

СОФІЯ (ЮП). 13 серпня в Болгарії повішено 7 осіб, які нібито організували збройні підпільні групи, вчинили акти саботажу і плянували державний переворот.

ПАРИЖ (Дена). Французькі Національні Збори затвердили закон про реорганізацію Ради Республіки.

РИМ (БЕС). Італійські комуністи хочуть провадити чистку своєї партії.

ВАШІНГТОН (Ройтер). В середу американського міністра оборони Форрестела покликано до Білого Дому на важливу нараду.

БУЕНОС АЙРЕС (Дена). Аргентинський президент Перон висловився за негайне утворення південно-американського митного союзу.

ГАЙДЕЛЬБЕРГ (АП). За 22 кілометри від Гайдельбергу французька та американська окупаційна армія провадили спільні маневри.

ПАРИЖ (ЮП). На підставі статті 57 італійського мирного договору Франції віддано 14 кораблів колишньої італійської воєнної флотії.

НЬЮ-ЙОРК (ЮП). З нагоди міжнародного конгресу інтелектуалістів генеральний секретар ОН Трігве Лі 25 серпня відвідав Бреслав.

БАДЕН-БАДЕН (ЮП). Між французькою зоною і Данією відновлено телефонний зв'язок.

ФРАНКФУРТ (Дена). 3-го вересня відбудеться перше засідання німецької Парламентарної Ради.

НЬЮ-ЙОРК (АФП). СССР вклав своє вето проти прийняття Цейлону до ОН.

КОПЕНГАГЕН (ЮП). В Копенгагені почалася друга процес проти воєнних злочинців — німецьких терористів років окупації.

ВАШІНГТОН (ЮП). Президент Трумен підписав антиінфляційний закон.

РАНГУН (АП). Приблизно 200 бандітів кілька днів тому пограбували північне передмістя Рангуну.

ВАТИКАН (АП). 12 вересня о 15 год. 30 хв. за підсуддя часом Папа Пій XII вголосить радіопромову до могоді всього світу.

Забито кол. шефа югославського Генерального Штабу. Як повідомля комуністичний орган Югославії "Борба", забито колишнього шефа югославського Генерального Штабу А. Йовановича під час його сьроба втекти до Румунії. (АП)

Що а плянми утворення західнонімецької держави? Одні дипломатичний представник Вашингтону висловив думку, що західні держави в принципі погодяться відкласти надалі свої пляни щодо утворення західнонімецької держави, якщо Советський Союз, з сього боку, погодиться пітиком скасувати блокаду Берліну. (ЮП)

Спеціальне засідання Ради Безпеки з приводу Палестини Рада Безпеки ухвалила відбутти спеціальне

засідання з приводу ситуації в Палестині. Таке рішення ухвалено після того, як надійшов залик від посередника ОН графа Берналдотта — негайно вжити заходів, щоб перешкодити порушенню перемир'я в Палестині. (АП)

Питання судноплавства на Дунаї розглядатимуть ОН? Франція хоче порушити в ОН питання судноплавства на Дунаї. Як повідомляють з кол. французького міністерства закордонних справ, Франція обстоює погляд, що Советський Союз не має права припсудити західним державам договір, який зводиться до советського контролювання судноплавства на Дунаї. Галяють, що Об'єднані Нації прохатимуть Міжнародний Суд в Гаазі висловити свій погляд на цю справу. (Дена — ІНС)

Советська версія випадку Косенкіної

НЬЮ-ЙОРК (ГА). Через п'ять днів після того, як російська вчителька Косенкіна викинулася з вікна советського консульства Нью-Йорку, російський генеральний консул Ломакін вирішив дати з цього приводу повєєнення представникам преси.

Генеральний консул твердив, що Косенкіну переслідували і мучили "білогвардійські бандіти". А це, мовляв, дуже вплинуло на стан її здоров'я, і наслідком "ворожого і брехливого інформування" американської преси її нерви не витримали.

Косенкіна нібито боялась, що її арештують і віддадуть до американського суду, тим то з страху перед американською поліцією вона намагалася заповідати собі смерть і викинутися з вікна консульства.

Стан здоров'я Косенкіної ще й досі критичний; у вівторок їй переливали кров.

Сирія приймає імпорт

ДАМАСК (АП). Сьвірської уряд офіційно полав до відома, що відтепер він приймає імпорт усіх важливо-важливих товарів. Цей захід має стабілізувати національну економіку Сирії.

Французькі комуністи саботують

ПАРИЖ (АП). За повідомленням одного вірогідного американського джерела, комуністи роблять "добре замасковані заходи", щоб перешкодити здійсненню американської доногової програми для Франції, вони намагаються згодити розвантаження кораблів. Цим самим комуністи виконують вказівки Комінформу і взагалі намагаються затримати відбудову Франції

в цілому. Ще раніше некоммуністична організація профспілок "Форс Уверієр" обвинувачувала комуністичних докових робітників, що, вони організують економічне задумшення Франції."

Протестаційні демонстрації в Буенос Аїресі

БУЕНОС АЙРЕС (НДФ). Під час протє стаційних демонстрацій проти плянованої реформы аргентинської конституції, що вже існує 95 років, в Аргентинській столиці заарештовано багато осіб. До демонстрацій дійшло після того, як аргентинська палата депутатів за пропозицією прибічників президента Перона схвалила законопроект, мета якого — зміна конституції.

Англія потребує резервістів

БЛЕКПУЛ (НДФ). Неподалько шеф британського генерального штабу фельдмаршал Монтомєрі звернувся до 150 000 британських чоловіків і жінок з закликом, як добровільні резервісти приєднатися до сухопутної армії. Монтомєрі пояснив, що цей захід стає konieczним з огляду на міжнародно ситуацію. Він навава теоретичне становище в світлі періодом внаження, що має скорше характер передар'я, аніж миру. Терміном вступу добровільців до війська фельдмаршал назвав наступну весну.

Урядом Українського Оперового Авансало просить у ВІЩ Громадленствало таборів Новий Уэльс і Діалінгєн пробачення за відкоєвання вистає і ризічносво повідомляє, що вистава опер "Сльська честь" і "Паша" відбудуться невідкладно в Діалінгєні в суботу 28 серпня, а в Новому Уэльсі в неділю 29 серпня, 1948 р.

Україна за залізною заслоною (радіопотатки)

Замилувачі очей

Большевицькі — це великі замилувачі очей: вони в безсоромний спосіб златні видавати чорне за біле і навпаки. Налто ж тоді, коли йдеться про демонстрацію советських досягнень перед чужинцями. Прикладом, улітку 1933 року, коли мільйони українців умирали голодною смертю, большевицькі хвасталися перед французьким міністром Ерріо "лайбльшим у світі" майланиєм Дзержинського, що вони тоді саме його будували в Харкові. Трохи пізніше, нещадно винищуючи українських письменників, большевицькі замилували чужинцями очі побудованим у тому ж таки Харкові пам'ятником Шевченкові!

Таке саме діється в Україні і сьогодні. Мільйони українського населення живуть у землянках та різних норах, тим часом частюгусто будуються об'єкти, які потрібні тільки для того, щоб замилити чужинцями очі. Взяти б для прикладу запланований на Трухановій му острові (ліній берег Дніпра, проти Києва) так званій гідропарк. Під той гідропарк відведено 500 гектарів землі. Тут мають посадити 120 тисяч дерев, поробити алеї, доріжки, майлани, побудувати театр, естради, кіоски і т. д. Але земля на острові заліпна. Отож, щоб забезпечити майбутній гідропарк від весинних вод Дніпра, треба провести колосальну роботу, що вимагає так само колосальної затрати людських сил. Та хіба большевицькі коли на це зважали? Хіба вони колись пригадувалися над тим, що затрачена людиною прапа має бути відповідно компенсована? Ні, вони будують гідропарк на Трухановому острові за "народною методою", тобто не платячи людям за це ні копійки. Сотні тисяч канич у "вільній" від праці час — чи хочуть вони цього, чи не хочуть — повинні відпрацювати визначені для цих годин на Трухановому острові, де вже йтепер провадяться різні підготовчі роботи. Тим часом з побудовою мешпаль для населення большевицькі не поспіають. Та що їм мешпальні "сірої маси"? Чи вони показуватимуть їх чужинцям? Інша справа — гідропарк на Трухановому острові! Ним відразу можна замилити очі котромусь із сучасних закордонних Ерріо. А "маси" нехай ще поживуть у норах, їм до цього не привчати.

Вимуштрували! Щоб на Закарпатті почалося збирання врожаю, як советські часописи зчинили галас про здавання хліба державі. Щоб сьосчасно виконати "дєрну заповідь", колхозники і одноосібники Закарпаття, мовляв, здають державі зерно торішнього врожаю. Отаке не диво, що 19 серпня керівники Закарпатської області вже "відрапортували" товаришеві Сталінові про "доєтрове виконання" плану хлібоздач, що вони його виконали аж на 115%. Валуштрували! **Купують людей.** Кулгоспівні установи та організації Ворошиловградської області уащтоують спеціальні кіносеанси в примітках місцевих "златних" шахтарів. В який тільки спосіб большевицькі не купують людей!

Українські Вісті

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.
Головою редакції ЮР. ДИМЕНІЧ.
Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу величезних дописів застерігає злате в особливих випадках — Дописи і злати в справах редакційних адресувати на окремих редакторів, а Редакції!
Redaktion "Ukrainische Wochenschrift", New-Ulm, Ludwigstrasse 14
а в справах Адміністрації — на редакційну Адміністрацію.
Редакторів приймають особно в українській таборі Н.Ульму — Баден 2-й від 8-12 год щодня, з'єві субота та неділя.
Ukrainische Nachrichten, UKRAINE-AM-NEWS
Authorized by EUCOM HQ, Civ. Affairs Division
Date Authorized: 1. July 1948
Authorization No. UNDP 229
Semi-weekly, circulation 400 copies
Publ. Post-Master, Adv. New-Ulm, Ludwigsstr. 14, Ulm
Ukrainische Zeitung, New-Ulm, Ludwigsstr. 14

Ів. БАГРЯНИЙ

НОТАТКИ ПИСЬМЕННИКА

Проту редакцію „УВ“ вмістити ці мої авторські нотатки, зроблені навіть не порядком, так би мовити, оборони свого письменницького престою, а для пояснення деяких принципових речей, які письменником і критиком розуміються порізно.

В ч. 65 „УВ“ вміщено статтю Г. Шевчука „Зустріч трьох авторів“, — про мою повість „Морітурі“. Ставши з глибокою повагою до шановного критика, я зовсім не збираюсь полемізувати з ним, лише хочу сиротувати двоє зауважень, які пишуться з прикрого непорозуміння.

Ці двоє зауважень стоять в однім абзаці:

„Коли ми читаємо вже на першій сторінці, що дія відбувається на площі столичної республіки і що це Харків, а кількома рядками нижче, що це 1939 рік, ми згадуємо, що в 1939 році Харків не був столицею республіки. А коли далі фігурує ежовщина, себто 1937 рік, — то такі суперечності вседають недовіря до твору.“

Висновок цілком слушний, якщо припустити, що автор дійсно зробив таку помилку. Але щоб застерегти читачів, щоб вони не квапались з недовірям, автор хоче зробити таке висвітлення:

1. Щодо „столичної республіки“. Що адміністративний центр УССР в 1939 р. вже був перенесений до Києва — це авторові було відомо, коли він брався за перо і навіть ще коли сидів у 1939 р. в харківській тюрмі. Але все ж таки він в 1937 р. написав так, як написав. Чому? Бо для автора Київ — це столиця України, а не СРСР, а Харків — це столиця СРСР, а не України. І в „Морітурі“ фігурує „площа столичної республіки“ (не адміністративного центру, а столиці). Фігурує вона тому, що вона — на площі — була спроектована й збудована, як площа УССР, елітна площа на всю Україну, на зразок московської „Красної площі“. Але не цей факт увічнив столицю

в Харкові. Харків був колискою виникнення УССР і її справжньою столицею. Коротше — в увелетні автора „столична республіка“ й адміністративний центр — це не те саме.

2. Щодо „ежовщини“. На думку Г. Шевчука, ежовщина — це 1937 рік. Хіба? Вперше чую. Я, людина, яка всю ежовщину відчувала на власній шкірі, вперше про це чую.

Навіть формально кінець ежовщини прийшов шойно на початку 1939 р. зі зняттям Ежова з посади. Фактично ж до тюрми кінець ежовщини прийшов лише в кінці 1939 і на початку 1940 р.

Себто прийшов не тоді, коли обивателі прочитали в пресі про зняття Ежова, а тоді, коли органи НКВД вважали за потрібне вийти з ним фактом в своє тюремне господарство. До того ще ежовщина тривала, бо „зачистали кінці“. А вже ежовщина, це не якісь там грихі, „ухил“ Ежова, а генеральна лінія партії. І ця „генеральна лінія партії“ прийшла до тюрми зі зміненним курсом лише тоді, коли кампанія „очистки тилу“ була радикально завершена. Про це, зрештою, найліпше знає Штурман, і коли він сказав, що „Ежова знято — система лишлася“, то треба йому вірити. Але навіть формальна постановка питання про період тривання ежовщини, з двох різних площин — з волі і з тюрми — це дві різні речі.

Ось такі мої два пояснення.

До них може бути й третє таке: там же критик робить закид, який слухати мав би вселяти недовіру до автора, а саме — що слідчий говорить з „галічачізмами“. Ба, з тим слідчим справа ще страшніша, — він в дійсності не говорить взагалі українською мовою, ні з „галічачізмами“, ні без них. Як і взагалі в тій тюрмі, де я сидів, жоден слідчий не говорив українською мовою. І що ж тоді? Чи значить це, що український твір, де герої-чужинці говорять не власною їм мовою, є порушенням правди? Тоді зробить цей закид Кестлерові, в книзі якого у французькому виданні герої-росіянин Рубатов говорить французькою мовою і напевне з німецьким акцентом, або з якимись французькими „галічачізмами“. Будете послідов

ні, п. Шевчук, і на цій підставі вселити читачам недовіру до Кестлера!

Ці факти показують, що глибокі пружини, які керують вдумливим письменником, і формальні пружини, які часом керують критиком, кардинально різняться. А головне — ці два факти несерйозного підходу до автора і його твору зводять нанівець в очах автора всю решту записаного критиком і вселяють недовіру до всіх тих, може, і слухливих зауважень, які могли б бути для автора конструктивними, будуючими. Найгірше ж, що такий авторитетний критичний підхід ряс прівав між читачем і письменником.

З вищевказаного хочеться зробити такий висновок: щоб навідати читачам ту чи іншу думку про той чи інший твір, про того чи іншого автора, треба насамперед виходити бодрі з припущення, що письменник (хоч він і не Кестлер) знає, для чого він взяв в руки перо, а тоді вже треба сім разів вдумливо одміряти, і лише потім різати.

Приблизно такі самі висвітлення я міг дати з приводу інших, підмічених критиком, „недоцільностей“. При чому, волюючи говорити про справді глибокі й принципові речі, я одначе змушений тут зачіпатись за ті дрібні на зразок поданих двох, узяті „недоцільності“, і то саме тому, чому зачепився за них і критик, скерувавши своєю головною інтенцією своєї статті, — бо це та достославна ложка дьогтю, яка мусить зіпсувати навіть найбільшу діжку меду. А вона, та ложка дьогтю, неодмінно мусить бути знайдена, бо ж чомусь мусить бути посіяна недовіра до твору з самого початку. Може тому, що автор не Кестлер. Коли б то було слушно — то за це тільки дяка критикові.

От, наприклад, з приводу написів „на стіні коридору“, що нібито не логічно. Поперше, — звідки видно, що це „коридори“, власне, що це місце завжди було пунктом вартового? А головне — чи відомо критикові, що написами, так чи інакше рябують часом навіть зовнішні мурі кожної в'язниці. А тим більше

(Далі на 6-й стор.)

»Дайош больше хлеба«

Піднесення сільського господарства з воєнної руїни і страшною посухою 1946 р. тепер ставовить найважливішу проблему совєтської відбудови. Будучи домогтися кращого врожаю, отже і більшої кількості хліба та інших харчів — найбезпечніше завдання внутрішньої політики. Бо в таких країнах, як СРСР, життєвий рівень совєтських людей безпосередньо залежить від величини врожаю. Погані жнива там означають, що переважна більшість людей буде недоживлятися, а частина просто так голодуватиме. Гарний врожай має змогу дещо поліпшити прохарчування людності, а решту хліба вивезти закордон, використовувати хліб як велику потенціальну політичну зброю більшовизму.

Ось чому щогорічні жнива стоять в центрі уваги цілої країни. За збиранням врожаю з увагою стежать усі. Протягом кількох останніх тижнів вістки про перебіг сільсько-господарських робіт стоять на першому плані в „Правді“ та „Ізвестіях“, на сторінках київських часописів. Перед шістьма інформацією поступилися на задній план навіть повідомлення про такі найактуальніші світові події, як боротьба за Берлін, розмови західних послів з Молотовим, дунайська конференція тощо.

Уваження про жнива на Україні, фрагменти з життя українського селянства дають часопис „Радянська Україна“ та повідомлення київського радіо. Як виходить з цих вісток, на Україні лібіто вирощеко гарний врожай. Названі джерела не подають абсолютних даних про пересічний урожай по цій Україні. Натомість, преса і радіо щодня приносять різні повідомлення про рекорди окремих колхозів, бригад і ланок, які зібрали по 150 200 пудів хліба і навіть більше з гектара. Цим самим совєтська пропаганда намагається створити враження, що вже щогоро року сіль

ське господарство України дійшло до високого рівня розвитку і продуктивності.

Насправді, ж не далеко по так. Як, відомо, між більшовицькою пропагандою і дійсністю існує величезна різниця. З відносних показників, поданих у пресі і радіо, можна зробити висновок, що фактичний пересічний врожай ще не дійшов 12 центнерів зернових, з гектара, запланованих для останнього року повосної п'ятиріччя.

Отже, на Україні щогоро року середній врожай. Але він не принесе радості селянинові, що виплекав його своєю працею, бо хліб потрапить у загребуші лапи совєтської держави, а колхозників залишаться самі трудити... Працівник землі і далі дитиме, як і до тепер, впроголодь, у нестатках і злизах.

Збирання хліба в Україні відбувається в атмосфері притаманого більшовицьким галасу і барабанного бою пропаганди. Мета її видурити з вимушеного селянина останні краплі продуктивної праці на користь держави, „викачати“ з села всякогобіше хліба.

Жнива вже доходить до кінця. Зібрано по Україні понад 90% зернових. Основне тепер — обмолот хліба і найшвидше вивезення його на державні склади.

„Дайош державі побільше хліба“ — таке настірливе гасло в ці дні лунає в українському селі. Воно не сходить з сторінок численних часописів, його щодня беззаставно повторює радіо, про щого говорять агітатори на мітингах і зборах у колхозах. Сотні тисяч погоничів — отих шефів, агітаторів, пропагандистів, партійних уповноважених, контролерів та інших сталінських наглядачів — кинула партія на село, доручивши вжити всіх заходів, щоб забрати у селянина максимум хліба. Лише в селішня однієї Дрогобицької області, так 2 серпня писала „Радянська Україна“, працює тепер понад 15 тис. агітаторів.

Влада дуже занепокоєна долею щогорічного врожаю. Сільським комуністам і комсомольцям дано наказ організувати щільну охорону хліба, щоб населення не могло його розкрадати. Отже, вся надія на керівників і активістів, слухняних виконавців партійних наказів. Але і це мало допомагає. Час від часу преса повідомляє про „радикальні соціалістичної собствених“ і засудження до поправитрудових робіт „деларів і вероб“, які збираючи колосся на колхозних ланах, „розкрадали“ хліб. „Правда“ в числі за 27 липня розпочала нову пресову кампанію, вимагаючи суворой кари сільським керівникам і колхозникам, які „саботують“ виконання державного плану хлібопостач.“

Совєтська преса повідомляє, що „з ініціативи самих колхозників влесь і вночі триває молотьба. Хліб безперервним потоком пливе на склади „Заготзерна“. Усі часописи аж рясють від вісток про те, що колхозники і трудове селянство Західних областей, де тепер прасціщення темпом іде колективізація, з ентузіазмом віддають хліб державі, достроково виконуючи плани хлібопостач. Захливаючись від казенного патріотизму, „Радянська Україна“ друкує в кожному числі рапорти М. Хрушова про виконання хлібопостач в окремих районах та областях. Майже щодня „Правда“ вміщує аналогічні рапорти „геніальному вождеві“ про виконання „першої заповіді колхозників“.

У совхозах і колхозах відбуваються інспіровані мітинги і збори. На них примушують виснажених і змучених на сталінській каторзі трудивників землі славословити Сталіна, водночас ухваляючи одноголосно „добровільно“ продати державі зерно.

Колішнім совєтським громадянам добре відомі огадні більшовицькі методи пограбування селян. Ми добре пам'ятаємо ту внаслідок, з якою сталінські послідки „викачували“ хліб з українського села, прирікаючи людей на голодну смерть. ВНЕМИРОВИЧ

Суперінтендент В. Кузів вертається до Америки

Суперінтендент В. Кузів

У зв'язку з наміченим від'їздом професора Блумфілдьської богословської семінарії п. суперінтендента Василя Кузева до Америки, Ваш співробітник відвідав щогоро видатного аме-

риканського церковного і громадського діяча та мав з ним розмову. — Що ж Вам цікавого сказати? — звертається п. суперінтендент до Вашого співробітника.

— Наші читачі цікавляться і питаннями широкого, загального, світоглядного-релігійного характеру, але напевне разом зі мною Вам будуть відячні і за інформації щодо Вашої місії в Європі і її здійснення.

— Отож думаю, що маємо боротись за звільнення людини взагалі, а в тому й української від тенет і кайданів духового тоталізму. Треба звільнити людину від страху не тільки перед земним НКВДівським концентратом але й перед „концентратом“ посмертним, вічним... У цьому й є велика місія українського народу, — продовжує п. суперінтендент, — моїм завданням було: 1) вести духову акцію між скитальцями в кооперації з усіма іншими інституціями зв'язаними з духовним життям; 2) справа еміграції наших скитальців за океан в рядках Світового союзу євангельських церерів; 3) матеріальна допомога скитальцям та допомога юридична в злободенних клопотах; 4) відвідування таборів і нав'язування безпосереднього контакту з скитальцями.

— Як Ви задоволені, пане суперінтенденте, з досягнень у Вашій місії?

— Великі досягнення є в духовій акції, і найбільше задоволення я мав з безпосереднього контакту з нашими людьми в таборах, де була змога промовляти до великих скуп-

чень людей. Справа еміграції — тяжка проблема і зроблено тут все можливе. Щодо матеріальної допомоги, робилося все можливе, зважаючи на окремі наші засоби. Надалі, міркую, слід було б допомогти у першу чергу інституціям, школам, пресі, організаціям інвалідів і т.п., а щойно потім окремим потребуючим особинам.

— Як враження зробила на Вас наша еміграція?

— Дуже додатне, — похваляючись відповідає п. суперінтендент. — Як не кажіть, а це шіт народу. Внаслідок вночі високий рівень національної свідомості, громадської відповідальності і здатності до громадського життя. Між чужинцями чути закид про ультра-націоналізм українців. Це зрозуміло; люди, в умовах безнастанної боротьби за державність, на яку мають повні й цілковиті права, переходять до національної екзальтації. Але в умовах майбутньої, віримо недалекої державності — все вийде в нормальні межі і настане рівновага. У веденні громадського життя і самоуправні трапляються хибя, бо люди не мали змоги засвоїти собі демократичних звичок, але й це минає. Серед чужинців українці мають добру оцінку.

— Ми „прештимо“ святкуємо кожен випадок, коли нас було порубано як овесь, волішено голодом і т. д. Очевидно, сучасній інтелектуальній психіці поразки і сльоза більш імпонують, ніж перемога і потужні напруги соціальних сил.

Цей негативний тезі протиставлено в передовій статті нового журналу

СУЧАСНИК

тезу про значення для нашого сьогодні таких великих епох, як

ХМЕЛЬНИЧЧИНА і НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ 1917

Квартальник громадсько-політичної і культурної проблематики

СУЧАСНИК,

критикуючи застаріле вчення про соціалізм в його механічно-нівелюючих європейських формах і в його антинародному, злочинному більшовицькому варіанті, будить водночас творчу думку в напрямі боротьби за нові, країни в досконаліші форми суспільно-світowego, національного і особинного людського життя. Цю проблему розглядає з економічного погляду славетний німецький вчений Вільгельм Ренке, стаття якого, опублікована в „Сучаснику“ в перекладі, шукає можливість зробити соціально-економічну структуру Заходу більш яскравішою, більш стабільною й справедливою.

СУЧАСНИК,

який Ви можете знайти в кожному кіоску і який коштує всього 2 марки, має своїми постійними співробітниками Юр. Диліча, Ів. Кошевич, Ів. Багрянний, Ев. Блакитний, О. Оглоблін, Т. Лисава-Рудницького, С. Доззара, Б. Крупницького, Ю. Шерета, Є. Олександров, Н. Присяк, Ю. Коробута, У. Самчука, Р. Лисового, М. Воскобійника, В. Гришка, А. Реланка, Т. Соколович та ін. — і дієть на своїх сторінках

СТАТТІ — ЕСЕІ — ОГЛЯДИ — ХРОНІКУ — РЕЦЕНЗІІ

3 українського життя

Допоможімо українському Студентству

Природним явищем українського життя є прагнення нашої молоді до знання, до науки. І в тяжких, несприятливих умовах скитальського життя, як вирости українські гімназії, українські середні фахові і високі школи. Їх започинала наша молодь, прагнучи здобути собі там світло знань. Крім того, наша молодь масами полинула до чужинських високих шкіл Німеччини і інших країн Заходу. Сьогодні лише у високій школі Німеччини навчається понад 500 українських студентів.

Та не лише значайна кількість. Ми бачимо високу якість навчання. Маємо факти, коли вже в шостому навчальному році в чужинських високій школах Німеччини (медичних, технічних і музичних) наша молодь стає перед державними іспитами. Ця молодь тепер докладає всіх сил до того, щоб гідно української нації, гідно доброго імені українського студента і в чужинських високій школах скласти державні іспити з високими показниками якості своєї праці.

Значна кількість українського студентства цього року складає т. зв. піддипломні іспити (фізиком). Так у німецькому університеті у Франкфурті/М. в літньому семестрі 5-8 липня 1948 року до під-

дипломного іспиту прийшло вісім груп студентів — німців і ДП різних національностей. Серед них були і українці. Склали піддипломний іспит 28 студентів, а серед них два студенти на ввесь університет два ДП — українці. Орест Філіпович і литовець Вайткеліс, одержали відмінні оцінки.

Закінчуючи навчальний 1947-1948 рік, наше студентство з великою тривогою дивиться в майбутнє. Німеччиною прокотилася „веруна“, що притиснув і українську еміграцію, а найтяжче притиснув наше студентство. Перед студентством постало питання: бути чи не бути.

Та й справді—це не фантазія, це реальна жорстока дійсність, бо жде взяти гроші, щоб сипатися 250 ДМ за один семестр навчання, шомісячно 40-50 ДМ за квартиру, 40-50 ДМ щомісячно на харчування, а на трамвай, білизну і т. д. і т. п. В нових грошових відносинах 750-1000 ДМ на відрок навчання це капітал, якого тяжко дістати, а хто із студентів його має? Своєю, зароб-

лену річною працею за наукою, відпустку він віддає на фізичну працю в таборах з метою заробити собі марку на продовження навчання. Наше студентство й заробить, але чи буде цього вистарчати? Мусімо сказати, що Ні!

Тим то студентство з острахом дивиться у своє майбутнє і цілком природно звертається саме до наших українських громадських організацій, до всього українського еміграційного суспільства з проханням прийти йому на допомогу, дати йому змогу і в наступному навчальному році продовжувати освіту у високій школі, створити йому умови стати висококваліфікованими фахівцями своєї Самостійної Української Держави.

Наше організоване еміграційне суспільство вміло зараджувати собі в доволі тяжких ситуаціях. Вірямо, що пово й тут зуміє дати собі раду і допоможе своїм студентам продовжити і викінчити високу освіту. Вірямо, бо ж допомога студентам в навчанні — допомога в озій з важливих ділянок державного будівництва.

Іван Михайлович

Американські фермери забезпечують місце для укр. ДП

За одержаними відомостями з США, в містечку Теві Тави біля Вестмінстеру в штаті Меріленд відбулася нарада американських фермерів, що на ній утворено перший Комітет американських фермерів для переселення українських скитальців-різників у Німеччину. У цій нараді брав участь Екзекутивний Директор ЗУАДКомітету п. д-р Володимир Галай та представник департаменту хліборобства на повіт п. Л. С. Карола.

Фермери прихильно поставились до цієї справи і після річної дискусії підписали аплікації для 25 українських фермерських родин. На цій нараді одногослоно прийнято

пропозицію, згідно з якою кожна бездітна скитальча родина має право адоптувати одну українську сироту та привезти її з собою на мерілендські ферми. Фермер п. Френк Д. Періх погодився бути, навіть представником ЗУАДК, поїхати до Європи та серед фермерів провести збір аплікацій для українських скитальців.

Організація цього першого американського фермерського комітету є великим організаційним успіхом ЗУАДКомітету. Треба сподіватись, що за прикладом фермерів цього штату підути інші, та українські скитальці одержать тисячами працю на фермах.

Українці у Венесуелі

Як живуть українці у Венесуелі? На це можна відповісти по-різному. Ми можемо говорити про те, як і хто влаштував своє ділове життя, який його бюджет, який стан здоров'я.

Проте є інша тема, найменш влучна, а саме, як українці заховувати свої духовні риси. Як виявляють своє громадське обличчя.

Вже по 5-3 місяцях перебування тут, ви помічаєте в психіці наших людей певні зміни. Вас вражає іноді дрібязкова ошадність. Тут кожна людина поставлена до всіх прикостей життя. Безробіття, хвороби, переїзд до іншої провінції і т. д. кожна родина має розв'язати своїм, і то дорогим, коштом. Припускаємо, що коли наші люди трохи „вротуть у пір'я“, вони знову повернуться до характерного українцям пошдання господарчої раціональності з виявами гостинності і жертвенності перед громадою.

Зникає також у людей зацікавлення до подій у політиці. Можливо, що і це не є так зле. Політичність серед українців на західно-європейських землях лише гальмувало загальну українську справу. Лише браком доцільної праці та загальним першою оточенням, особливо за умов таборового життя, можна було повсюди підняти зацікавлення у минулому політичними справами.

Ось чому деякий успіх і мали в свій час партії, які змінили положення людей сьогодні сенсативсь, завтра демагогією, позавтра страхом.

Але є речі гірші, які виявляють наші хити. Вас в середині 1947 р. заснувався перша українська хліборобська група. Після тихих клопотань почали господарювати, дістали значні державні позички. За перших віршю мали за собою і добру славу. Люди українські добрі і працьовиті, — так почали говорити за цю групу у високій урядових колах.

І скоро потім... почалася анархія. Ваньки свара, доноси. Люди сконпромітували себе та позбавили се-

бе господарчого успіху. Ми не можемо тут подати аналізи усієї цієї справи. Ми лише пригадуємо деякі розмови серед хліборобів ще на кораблі. „Але до хліборобської справи не піши агрономів та директорів, я сам собі і пан і агроном“. Приблизно за цією схемою пішла тут справа. Нехтування авторитету, нехтування кваліфікацій розвалило перспективне і добре діло. Наука для нових хвиль емігрантів до будьких держав з цього така. На чолі хліборобської групи мусить стояти ідея людина, що волею і тактом буде значно вища за інших. В групі мусить бути освічений фахівець, з яким місцеві агрономи знайдуть швидше сильну мову та порадять у практичних питаннях господарства, які є для всіх нас невідомі у нових країнах. Одне лише добре, що той гурт людей складався з українців однакового територіального походження і релігійного обриту, отже все їх внутрішнє лихо не окошилося на безпідставних, але часом розповсюджених, наріканнях політично-національного характеру.

Далі з наших негативних рис треба нагадати те „однаково“, що часом викрикує з-під віками битой шкіри. Росіяни відкривають свою церкву, — частина православних українців їде до них та допомагає їм. Ці українці забувають вагу автокефалії, як найвищий доказ християнської історичної зрілості. На одній з центральних площ відкривають майстерню годинників, її називають „Дверг“. Чому ж не „Дніпро“, — „однаково“? В поодинокі мішаних родинах, де у повосні роки панувала українська мова і українські звички, тепер панує російська або польська.

Хто ж плаче, хто підкачує ці не українські тенденції?

Серед імігрантів з'явилася нова „плекія“, це — „руські українці“. З деякого часу назва „руській“ встала в чужинських колах зовсім популярна. Отже з'являється росіяні офіційно, ці люди йсають себе українцями, маючи, або приймаючи

Наші перші кроки в Австралії

(Уривок з листа до Центральної Переселенчої Управи)

По розмові з шефом Іміграційного департаменту в Сідней для штату Нью-Саут-Велс я довідався, що австралійський уряд підписав угоду в Женеві з ІРО і одержав від нього дозвіл вибирати знові ДП по таборах у Німеччині осіб певного віку, фізичної здатності і національностей. Кожний новоприйтий імігрант ще перед виїздом з Європи мусить підписати декларацію, що після прибуття до Австралії буде вродовж 2 років виконувати працю, яку призначить йому уряд. Лише по 2 роках імігрант звільниться і якщо уряд визнає його за відповідального для Австралії, він матиме право залишитися там постійно.

Уповні погоджуюсь з Вами, що вербування і виїзд скитальців повинні відбуватися обов'язково з родинами. Здача уряду, що кожний новий імігрант вже по 3 місяцях перебування в Австралії має право спроводити до Австралії свою найближчу родину (батька, матір, жінку і дітей), не має практичного значення. Перш за все найменше 6 місяців він чекатиме на дозвіл виїзду й при цьому муситиме заповнити уряд, що дасть своїй родині помешкання і утримання, що з браку помешкань в Австралії тепер дуже тяжко. Єдина рада на це — домогатись всім скитальцям від австралійської комісії, щоб вони їхали тільки з родинами.

Незабаром в Австралії буде кругло 1000 наших імігрантів. Справа релігійного обслуговування наших людей дуже важлива.

Звертаю увагу, що тепер у відносинах, які панують в Австралії, тільки під оглядом релігійним удається нашим імігрантам зорганізуватись.

Щодо організації клубів, товариств чи видавання газет річною

мовою, покищо уряд не робить перепон, бо тут є клуби італійські, грецькі, югославські, і навіть російські — виходять навіть два місячники італійською мовою. Югослав'яни осіли тут в великій кількості ще перед першою війною. На заклик Тіта вони масово виїжджали з родинами до Югославії.

Щодо організації невеликої нашої колонії в Австралії, то ця справа з огляду на іміграційну політику теперішнього соціалістичного уряду покищо є майже неможливою. Коли наші імігранти будуть вільні та уряд на нових виборах до парламенту з кінцем 1949 р. зміниться, тоді була б можливість для наших людей поодинокі поселитися в більшій кількості, як це зробили італійці в Північному Кейпленді, або в Західній Австралії, бо тільки ці два штати входять в рахунок і там є багато незаселених територій. Зовсім згадані причини Австралії для масової колонізації українців не надається. У червні, коли тільки прийав транспорт українців до табору в Батурелі, я за дозволом влади відвідав цей транспорт. Уряд трактує наших імігрантів дуже добре, кожний, з них дістає 2 пари череваків, нова убрания, сорочки, шкарпетки і капелюх. Їсти достатньо і, крім того, декілька англійської мови. Наші емігранти дали два концерти, організували виставку виробів народного мистецтва, чим австралійці були дуже захоплені. Концерт передавався по радіо по всій Австралії.

Всі наші емігранти вже розіхалися на працю по всій Австралії, частина на плянтації цукру в Квінсленді, до добрих робітників може заробити навіть 2 фунта на день, а інші до Порт Августа в Південній Австралії на будову залізничних шляхів. З ними вихав також наш хор в складі 30 чоловік.

Австралія дуже добре надається для молодих, сильних і здорових людей, бо тут робітникам, що фізично тяжко працюють, найліпша платня і такої роботи не бракує. Австралійці волюбляють працю легку по містах. Для інтелегентних осіб жодних вигадів тут немає. Було б добре, щоб ще перед виїздом наших імігрантів зав'язався комітет, привіз із собою машину до писання, цильності, фотографічний апарат і книжки, а після приїзду був у тісному контакті зі мною і Вашим комітетом в Європі.

Виїздаємо до Махай у Північному Квінсленді, де відвідаю наших імігрантів на плянтації цукру, щоб нізочо прослідити, як вони там живуть. При цій нагоді хочу порушити справу поселення наших імігрантів на ріллі в Квінсленді.

Д-р Ст. Б-ий

ХРОНІКА

† Історія України Михайла Грушевського в англійській мові вийшла третім виданням у видавничій „Елз Юніверсіті Прес“ в Америці, заходами Українського Народного Союзу, що має свій осідок у Джерсей Сіті.

† З метою об'єднання та допомоги скитальцям в Європі, дві українські православні церкви в США — Українська Автокефальна Православна Церква (архієпископ Іван Теодорович) та Українська Православна Церква (єпископ Богдан Шинька) створили Координаційний комітет.

* Похороном визначного українського композитора Павла Печеніги-Угльського, автора опера „Вілла“, симфонічної поеми „Україна“ і багатьох інших музичних творів, відбувся 6 липня п. р. в Нью-Йорку.

† Для будівництва Православного Собору у Вінніпегу для українців Канади, агурговачам в УАНЦ очолюваній там архієпископом Мстиславом (Скряпником) збираються потрібні фонди та вже розглянуті ідеї на конкурс проекту будова.

Івн. СОФІЄВСЬКИЙ

Заява

У зв'язку з несподіваною важкою хворобою Голови Таборної Ради в українському таборі в Ділінгені п. інж. Гната Еліяшевського, в таборі виникли події, які мають за ціль понизити авторитет місцевих таборних лікарів, висувати проти них тяжкі обвинувачення у вчинках, що зрушують основи лікарської етики. Цим принесено моральну шкоду не тільки самим українським лікарям, але всьому українському загалові, ставлячи його перед очима чужинців у від'ємному світлі.

Важко вирішити, чи такого роду дії — вияви хворобливих реакцій та шкідливої безсвітливості, чи може певної тенденції свідомо ширити розбрат, незгоду та взаємну ворожність серед української еміграції та дискредитувати її перед чужинцями. Слідство у згаданій справі виникло цілковито безосновності усіх звинувачень. Анонімність авторів усіх наклепів та поширювачів їх не дає можливості загалові українських лікарів вимагати відповідальності, з другого ж боку свідчать найвиможливіше про характер тих осіб.

З правдою цих жалюгідних фактів безсормовного та злочинного наклепництва на таборних лікарів у Ділінгені, Ділова Управа Українського Медично-Санітарного Об'єднання як єдиної в західній Німеччині професійної організації українських медичних і санітарних робітників, вважає своїм обов'язком ствердити, що місцеві українські лікарі цілком стоїли на висоті свого завдання безпосередньо належно доглядаючи п. інж. Еліяшевського та своїми вчинками у жодному разі не дали причин до найменших сумнівів у їхньому, під кожною оглядом, беззавданому поступованні. Засуджуючи праявно гавсблуповедіння низьких наклепників та безсвітливих ширителів безприклюдного очернювання, Ділова Управа Українського Медично-Санітарного Об'єднання протестує з усією рішучістю проти цього роду злочинних інсинуацій, визнає згадані вчинки за негідні дисциплінарного українського громадянина та фактично укр. вагал відповідно постановою паралізувати такі вчинки, які явно і безосновно намагаються захитати довір'я до українців.

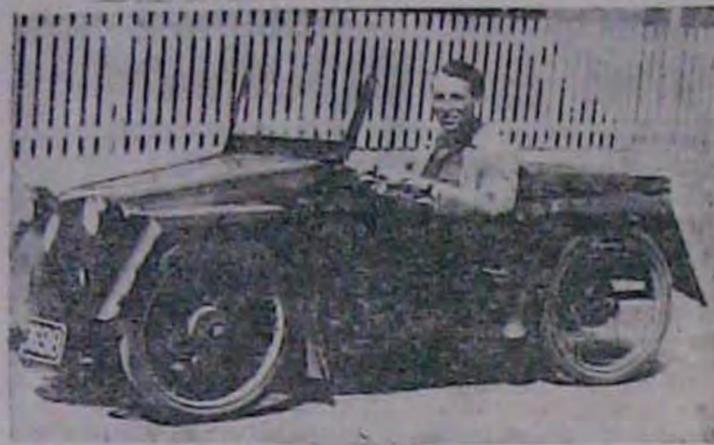
За Ділову Управу УМСО

Голова

(Др. Бокілля Ярослав)

Секретар

(Др. Грушова Мірослава)

Новий автомобіль для інвалідів з ампутованими ногами сконструював німецький інженер А. Гурст. На фото: Конструктор в своєму маленькому автомобілі.

Нотатки письменника

(Закінчення з 4-ї стор.)

мають право рибити шми всі мури в'язниці-узагалляння. Одне мені найменше йшлося про те, де ті типові тюремні написи розставити. Вони повинні бути розставлені, бо вони є певід'ємною частиною советської тюрми. І автор поставив їх в тім кутку, який мав до дисципліни. А якщо вже йдеться про „життєву правду“, то на пораду критика поставити ті написи в камері, відповідно — такими написами завжди найбільше вкриті знеособлені стіни різних розподільчих чеканель, м'язетів та загально-арештантських перехідних місць, а ні в яким разі не камер, бо за те в'язень несе карну відповідальність.

Чому тих написів на видних місцях советської тюремщини за Єжова часом не стирали, або навіть не помічали? Часом як. В кожній разі в моїм випадку мені гроба було, щоб тюремна адміністрація не позабювала написів дові, доки я їх не показав читачеві. В дійсності ж в роки Єжова тюремщини найменше цікавились написами, бо не до того було, — бо кожна тюрма, розрахована на 1000

в'язнів, містила по 10-15 тисяч.

Словом, як бачимо з цього прикладу, кожна така дрібниця в творі, щоб бути зрозумілою і незаперечною для критики, потребувала б цілого окремого трактату при тім недовірливим ставленні до здорового глузду письменника, як це часом буває у наших критиків.

Але годі з дим. Я не збираюся тут роз'яснювати всі інші, часом парадоксальні речі, які є в „Морітурі“ і які впливають не з авторового літературного нехлюйства, а із специфіки советської тюрми, повної парадоксальностей. До чого я хотів звести ці нотатки?

Що з „Морітурі“ не ввійшов шедевр світової літератури — це я знаю. Але причини цього треба шукати не в вигаданих неписьменних злуссах, а де інде, і не треба вводити в оману читачів та збивати з пантелику автора, а головне — не треба перебігати дорогу між ним і читачем, ставлячи під сумнів його елементарну грамотність, тим позбавляючи його довіри, а значить і творчого

клімату, — тобто відрізаючи йому шлях до досягнення поставленої мети: літературній шедевр такий створити. Отой самий, на який заповідались „Морітурі“ і про який мріє не тільки критик, а й упертий автор... І то навіть в цих несприятливих для творчості наших емігрантських умовах.

На закінчення я тільки хочу сказати критикам і читачам „Морітурі“, оскільки вони цим твором цікавляться і хочуть його зрозуміти, а головне — якщо критики хочуть допомагати авторові, — таке:

Не читайте книги лише для того, щоб вишукувати в ній „недоречності“ так як шукають бліх. І то недоречності, які вам здаються недоречностями. Бо тоді ви ніколи не зрозумієте автора і його задуму і не стракуєте належної твору пі для себе, ні для інших, — бо такіми уявними „недоречностями“ повний весь твір і саме тому, що він написаний про дійсність, яка є сама суцільною гравіозною недоречністю, А, особливо, коли ви хотіли бачити в книзі тільки недоречності.

От, наприклад, шановний п. Г. Шевчук сконстатував, що в „Морітурі“ посажено в тюрму фізичного К. Маркса. Де? Це було б дійсно великою натяжкою й абсурдом. Ні. Нікого Маркса там немає. Там є лише професор Марко-Ленінського інституту, носій марксової доктрини — і тільки. І про це чітко й виразно сказано. Отже — ніякої анекдотики, а все логічно і закономірно. Нікого К. Маркса там немає. Бо не для таких „гокусів-покусів“ ця книга писана. Мені шире прикро, що Г. Шевчук такий вдумливий критик взагалі, в данім випадку підійшов дуже неповно.

Може дійсно шкода, що „Морітурі“ написано не за принципом „Тигролови“ і не засобами поета, але це треба мені шире і переконливо довести. — не в спосіб ставлення під сумнів, чи я знаю, де столиця Советської Української республіки і, коли була євровщина, довести без бажанія за всяку ціну вишукувати уявних літературних бліх, а з ширшою інтенсивною співпрацею з письменником, — і я тоді напишу книгу на цім матеріалі за принципом „Тигролови“.

Хоч мушу сказати, що „Морітурі“ — це твір певсім іншого призначення. Це перше. А друге: якщо навіть що тему уявити в формі роману, то однаково він би був повнен парадоксальних речей, які впливають з парадоксальною дійсністю і за які однаково хаяпанс б кожен критик, як за порушення правди. Щоб за них не хаяпанс і допустити в літературному творі, треба самому пережити цю дійсність, тобто посидіти в советській тюрмі, чого я жадному критикові,

а тим більше Г. Шевчукові не бажаю, бо загато його шаную. Хоч це було б на користь мені, як письменникові, бо тоді б критик написав зовсім іншу, а зовсім інших позицій і настановлень виходячи, статтю про „Морітурі“. А вже напевне домагаю б авторові всіма силами зробити з „Морітурі“ справді „щось надзвичайно в нашому мистецтві, — твір нечуваної сили“, який би мав „світовий резонанс“.

І БАГРЯНИЙ

Помертеа

Я начальник відділу СУВ Штутгарт Цуффенгаузен, соти. ЧИКАЛО складаю добровільний датов на пресовий фонд „УВ“ 10 НМ і закликаю всіх членів філії наслідувати мій приклад, а зокрема написи: 1. полк. Куликівського, 2. поруч. Козаря, 3. полк. Гудаму, 4. полк. Титаренка, 5. поруч. Скибинського, 9. соти. Ващенко, 7. полк. Фещенка.

15. 8. 48 р.

ЧИКАЛО

Подля

Групі табораці з Цуффенгаузену, що склади на пресовий фонд „УВ“ 16, 45 НМ. — шире дякує Редакція „УВ“.

Комунікат

Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету

На численні запити в справах КАРЕ-пакетів, що для їх розподілу складені в червні б. р. списки в західних зонах Німеччини — подаємо до загального відома, що той розподіл натрапив на труднощі його виконання в розподільних пунктах КАРЕ-організацій в Німеччині. В тій справі ЗУДАК звернувся до Централі КАРЕ-організації, але досі ще не має рішення щодо проведення тієї нашої акції У зв'язку з тим слід ствердити

що дотенерішні списки, між ін. на 1.000 осіб для американської і 300 для французької зон — стали безпредметними. Якщо розподіл буде можливий, тоді у зв'язку із можливими змінами в міжчасі адрес та умовин — всі списки будуть виготовлені наново, при чому старі списки послужили б тільки, як підготовчий матеріал.

ЗУДАК подасть своєчасно комунікат в пресі, коли та акція буде Централею КАРЕ-пакетів позитивно полагоджена.

Передилачуйте,

читайте

і поширюйте

«Українські Вісті»!

Оголошення

Цяк повідомляємо наших передплатників, копюптерів і тих, що бажали б передлатити „Українські Вісті“ до Бельгії, що нашим уновноваженням в Бельгії є Mr. Fedir Bolko, 38 Rue, Louvrex Liege, Belgique.

Гроші пересилати поштовою переказом на таку адресу: N C. D. 381 475 à la banque de la Société Générale de Belgique, Agence de Ste. Veronique, Compte Cheques Postaux 446.

Table with 2 columns: Duration (на 1 місяць, на 3 місяці, на 6 м-ців, на 9 м-ців, на 1 рік) and Price (24 франки, 72 франки, 144 франки, 216 франків, 288 франків). Also includes 'Ціна одного числа' (3 франки) and 'Часопис виходить двічі на тиждень, в середу і суботу.'

Вислється часопис безпосередньо передплатникам.

Administration „Ukrainki Wisti“, Neu-Ulm/Donau, Ludwigstrasse 10 Germany, USA-Zone.

До українців Англії!

Українська книгарня і видавництво в Лондоні приймає передплату з 1 червня 1948 р. на часопис „Українські Вісті“, що виходить в Німеччині. Місячна передплата 3 шлінґи, на 3 міс. — 9 шлінґів, на 6 міс. — 15 шлінґів. Ціна одного числа — 4 пенс.

Передплату висилати поштою на адресу: Ukrainian Booksellers and Publishers 49 Linden Gardens, London W 2.

Часописи передплатникам буде вислється безпосередньо видавництвом „Українських Вістей“ після одержання грошей, переказаних на адресу книгарні в Лондоні.

Administration „Ukrainki Wisti“, Neu-Ulm a Donau, Ludwigstraße 10, Germany, US-Zone.

До наших передплатників

Надсилайте індивідуальну і групову передплату на „Українські Вісті“. Газета виходить двічі на тиждень.

Table with 2 columns: Duration (на 1 місяць, на 2, на 3) and Price (2.20 НМ, 4.40 НМ, 6.60 НМ і т. д.).

Пока межами Шмеччини ціна передлатати в чужій валюті залишатися ті самі, що й раніше. Передлатати з пересилкою, що вноситься тут німецькими марками для висилки за кордон, становить:

Table with 2 columns: Duration (на 1 міс., на 2, на 3) and Price (3 НМ, 6 НМ, 9 НМ і т. д.).

Д. Коларгонєць

ЧОРНА ПУРГА (із спогадів)

(12)

НЕЗАСЛУЖЕНА ДОЛЯ

Є таке правило для віддалених лагерів ГУЛАГу НКВД: кожен спийкалий утіаць повинен бути повернений живим назад кождо до того самого лагеря, з якого вті. Мета цього — доказати наочно в'язням, що від НКВД втекти не можна.

— В СССР і від СССР не втечеш! — таке гасло вбивається кождому в голову, в перші, в серця, в душу, щоб змовити кождий опір в'язня ще в зародку, щоб нікого не живила надія і спокуюсь спротиву.

Але ж Бакал і Вонк не тікали. Вони наступали. Іх ориґинальність була параз у тому, що вони „тікали“ методом пастушу. На ш златі тільки люди сильної волі, безумної відваги, гучного сміху і великої внутрішньої власної гідності. Ці прикмети якоюсь мірою були і в наших двоох героїв. Там гірше для них! Бо таких сильних і видатних не сміє бути в країні рівноправних рабів. Іх мусти підляти хоч би там що, хоч би щого жертва цілях поліції НКВД. Іх лусиди повернули назад до Нориньлягу на Таймір і вже тут показали, що престиж незгодності НКВД був відомою в очах лагерників, і щоб не було інших охоти наслідувати приклад видатних.

Отже, моті втіаці були, кінеш-кінеш, подолані, зв'язані і приставлені на Таймір останній пароланов і то саме тоді, як тут відбувалося засекречення і масові розстріли лагерників, орадаком значаючого десантування за наказом із Кремля. Бакал і Вонк потрапили під гарячу руку. Іх, звісно, тут уже обидано в вагонни не частували, як то хитро робив начальник НКВД у Турузанську, іх значаючі-сидками способом білуу, допитували, виваляли від них ішея близьких товаришів у лагері і на волі, іх просто мотили до ліно внутрішню сміу і, внаслідок, аинули, смірули Бакала, а потім і Вонка (в Нориньлягу в штрафисидатирі іх тривалий строго відокремлено один від одного) на Коларгонєць у барак смертників. Про цей барак, що шалено мотили у пустельній тундрі з 15 км від Нориньлягу, як оо-

відали в перших двоох розділах, саме тоді, коли зустрілися тут два обра-тими і коли вони почали свої такі до болго смілі спогади.

Не знаю, як довго тривала іх оповідь і о котрій годині вони її закінчили, але весь час, поки я слухав іх, моя душа летіла орлом у небесних високостях волі, сили і гідності людини. Тепер же, коли вони вмовкли і по-колашкы швидко заснули, коли я остався насамоті, хоч і шалено побіч них, вічна-віч із своїм безсонням, із страшним холодом, з гулкими ударами-свистами чорної пурги, що трясла бараком, — тепер в мою душу проліз мороз відчаю, а зуб, про якого я забув під час оповідання, зявив знову нежданим божевільним болем.

Я сховився, одягнув на себе всю теплу одежу, яку тільки мав, і притулився нічочо шелевою крізь комір коужинка до стовпа у хрестованій пар. Було тепло, було самотньо, було безнадійно у шій коробіш, що дриґотіла на хвиллях чорного урагану. Знизу іх і верхніх поверхів пар, завалених захиттям і людськими тілами, раз-у-раз гучно дували якісь незрозумілі шуги, окремі слова і просто зітхання, а часом сміх. Лагерники спали.

Але хто знає сон в'язня-смертника? Хто знає, що коли закриваються його фізичні очі, тоді якраз розривається внутрішній зір обтяженого передчуттями підсвідомого людини? Яка безодня чуття і небутия розпертається тоді перед ним внутрішнім зором, як фантастично і прихизливо обертається все навпаки, показуючи внаслідок і дивні життя в страшній фатальній єдності домі. Тоді прекрасні дива, чудові невідані квіти, диві і немилі дитинчата, нішні бази в розквітлах залах в мілльонах барів і в каскадах неможливої музика і сміха ідуть гармонічно-дизгармонійною рікою крізь душу сонного, щоб провітати йому загадкову, невіддану смірт. І тоді раніша, зравається із зміле весь світ, і починає падати неймовірна навісина хотів предметним дощем і мав обтяжені шліхх цюгч із штовпання

мордани чортів, баранів, маски в старомодніх капелюхах і окулярах, образ милої дічанки, паша хрюкаючої свині, закуток різного садка з дитинствою, бритва, лоп, що добав ним камінь на роботу, люди в червоних окулярах і лампасах, обличчя давніх вірних друзів, цівка рушниц, і близька далека грозоваць, і хвіта поруч із переповненою парашею — все зірвалось і єдина потоком летіти крізь приспану і в сні пробуждену уяву в шаленім відомісьмі темні навскіс, навскіс, навскіс...

... Чому навскіс? Чому — дощем? Ні, лише не знати сміх приречення. І як добре, що я ось уже цілий місяць не сплю.

Але ось вони біли мене — мої друзі — Бакал і Вонк — вони не стогнули. Вони не дали закрити себе в відомісьмі шабас реального і надреального. Вони живуть попри все ще своїм власним ритмом. Живуть... Іх теж везе до смерті. Прийде черга... Ухваца вже послана через радіо до Москви на затвердження — а там пі впроки шталмууть механічно. Отже й вони, смішні та ценокірні, підуть на смерть, незаслужену ними, бо

зробили все для оборони життя. На смерть іде кождий по-своєму... Як вони підуть? Дурне питання. Однаково, ніхто-ніхто не знає, як на Таймірі, в якомусь незвідомому Нориньлягу герої чи бонгуз іде на смерть. Тут героїзм піло крадеться, дивливо приховується від людського ока. Героїзм теж розстрійності. І саме не [поруч з тим дивацьким жалем, що твої кісткі ляжуть у чужу далеку мерзлу землю, а не в свою теплу рідну] — це мене, поруч із зубом, в цю хвалю найбільше мучить. Бо не тільки цим виключним хлопцем, а навіть такий звичайний людино, як я, чомусь тепер здається, що не страшно було б умерти дома, наприклад, на великій злюдвеній площі в Харкові, щоб не і бачили, і знали за що, коли і, головне, як помер.

Бакал і Вонк... Як вони швидко заспуват!.. В темряві примочуюсь біли їхніх ніг, надзвичайних ніг, що подолали білих тисячі кілометрів тундри й тайги... Я думаю, що будуть робити побратими тепер, наприклад, завтра, коли кождої хвилини можеш сповіається, що прийдуць, скомандують тобі сухо: „Давай с вещами!“ і поведуть у безлюдну тундру на страту.

Наукові твори (скрипти)

появились заходом Українського Вільного Університету

Table with 4 columns: Author, Title, Year, Price. Includes authors like Андрусєв М., Баранів О., Кисілевський К., Окіншєвич Д., Падок Я., Руданський Я., Старосольський, Томашівський С., Чубатай М., Шарєх Ю. and titles like Історія козацчина ч. II, III і IV, Рильське право ч. I, Українська мова, Огляд історії філософії права ч. I, Лекції з історії українського права, Історія захід-європ. права, Граматика старослов'янської мови, Нарис карного процесу, Історія України, Огляд історії укр. права ч. I, II, До генезис називного речення.

Ці твори можна купити кождого дня, крім суботи, від год. 10-12 в канцелярії УВУ, Мюнхен, Версайлерштр. 4-III. Крім цього, висилкаю за підпискою в відстані повільного замовлення. Канцелярія УВУ.